

Ook Gods helden gingen heen

2. Simson

preek over Rechters 16:29-30

Mogelijkheden voor de liturgie:

Lezen: Rechters 16:4-31

Tekst: Rechters 16:28-30

Zingen: verzen uit Ps. 33, 86 en 87

Gereformeerd Kerkboek, Gezang 165 (amenlied na de preek)

Uit het Liedboek voor de Kerken: verzen uit Gezang 30, 444

Indruk van de inhoud:

Als leider in Israël brengt Simson ons er vooral toe om te verzuchten: kijk eens hoe Israël een echte redder nodig had. Simson mag dan bij zijn sterven een enorme overwinning behalen en duizenden Filistijnse vijanden doden, het heeft ook iets heel verdrietigs. Hij is een blinde man geworden, speelbal van zijn vijanden, en als hij duizenden vijanden doodt, door de twee pilaren in de tempel van Dagon onderuit te halen, waardoor eerst het dak, maar dan ook heel de tempel instort, een soort 11 september-effect: het hele gebouw gaat in puin! – dan gaat hij ook zelf mee ten onder; hij sterft met hen.

Laten ook wij, als we nadenken over de gebrokenheid van het leven, en over de beperkingen of tekortkomingen van onze leiders, beseffen dat we maar één echte Leider hebben, namelijk de Christus. Één, die eerst alle schuld voldoet van ons, zondaren, ook die van onze leiders, die ook zelf zondaren blijken te zijn, steeds weer. Maar die vervolgens nog genoeg kracht en macht heeft, om het kwaad, dat wij uit onszelf niet overwinnen kunnen, weg te doen; uit te bannen. Onze Leidsman Jezus. Alleen Hij kon en kan dat voor ons doen.

Thema van de preek:

Simson sterft met groot geweld, en boekt zo een laatste overwinning;

- a. Dat dankt hij niet aan zichzelf;
- b. Toch leidt hij zo Israël;
- c. Zo worden wij verwezen naar onze enige Leider, Jezus Christus

Geliefde gemeente van Christus,

Wat een verschil is dat, tussen het sterven van Mozes, en de dood van Simson.

Mozes, na een wandeling en na een heerlijk uitzicht over het land van de belofte, stierf gerust, en werd door God begraven op de berg Nebo.

Simson, na een afschuwelijke periode van gevangenschap en marteling, sterft met de moeder wanhoop, en moet door zijn familie onder het puin worden weggehaald om te kunnen worden begraven, en dat zal gebeurd zijn met verdriet en schaamte.

Dit is het thema voor deze preek:

Simson sterft met groot geweld, en boekt zo een laatste overwinning;

- d. Dat dankt hij niet aan zichzelf;
- e. Toch leidt hij zo Israël;
- f. Zo worden wij verwezen naar onze enige Leider, Jezus Christus.

- a. Dit dankt hij niet aan zichzelf

Als je niet beter wist, was het begin van Simsons leven veelbelovend geweest. De geschiedenis van de aankondiging van zijn geboorte is ontroerend. Een kinderloos echtpaar krijgt tot tweemaal toe bezoek van een engel van God, en die belooft hen een zoon. Het bezoek van de engel is met wonderen omgeven, en de boodschap van de engel is: jullie zoon zal een Nazireeër zijn: een aan God toegewijde dienaar van Hem. In Numeri 6 staat beschreven hoe het Nazireeërschap getoond moest worden: door de onthouding van alcoholische dranken, het verbod om zich te scheren of het haar te knippen, en het verbod om overledenen aan te raken.

Er waren Nazireeërs voor een beperkte periode, maar Simson was Nazireeër voor het leven. En hij had daar niet voor gekozen, maar God had hem ertoe voorbestemd, het hem opgedragen. God had daar ook een bedoeling mee: Simson moest een begin maken met de bevrijding van Israël uit de macht van de Filistijnen.

Nu, als God dat wil en bepaalt, en een geschikte leider voor dat doel uitkiest, dan moet het toch een succes worden, denk je dan. Een veelbelovend begin.

Vandaag willen we bij het einde van zijn leven staan. Laten we van daaruit terugkijken naar hoe het gegaan is met deze knecht van God. Als ik denk aan hoogte- of dieptepunten van wat ons bekend is van zijn leven, dan noem ik er vier: zijn huwelijk met een Filistijnse vrouw, de vrouw uit Timna; dus: een vrouw vanuit het kamp van de vijand! Vervolgens de problemen als gevolg van het raadsel dat hij opgaf. Dan zijn bezoek aan Filistijnse prostituées, onder meer in Gaza. En tenslotte hoe hij het geheim van zijn Nazireeërschap bekend maakt aan Delila.

Ondanks dat Simson in enkele van deze geschiedenissen heldhaftig optreedt, zodat de geschiedenissen van Simson prachtige stof zijn voor onder meer kunstenaars - Rembrandt heeft verschillende schilderijen aan Simson gewijd - ondanks die heldendaden bekriipt je

toch een gevoel van teleurstelling. Is dit een dienaar van God? Dat hij zulke dingen doet? Iemand die zo aan God gewijd is, dat hij geen wijn mag drinken en geen scheermes mag gebruiken, die bezoekt een hoer?

Het zijn niet alleen wij, die zoveel eeuwen later, teleurstellend terugblikken op Simsons daden, het zijn ook zijn eigen volksgenoten geweest. Hun motieven zijn ons niet steeds bekend, en die zullen echt niet alleen met vroomheid te maken hebben gehad, maar een feit is dat ze zoveel commentaar op Simson hadden, en zo teleurgesteld in hem waren, dat ze hem uitleverden aan de Filistijnse vijand.

Een volk dat z'n geestelijk leider, dienaar van de Heer, uitlevert.

Dan is er iets goed mis.

Ook voor de ouders van Simson is dit niet gemakkelijk geweest.

Ook dat zullen we overdenken. Wat zo mooi begonnen was met de aankondiging van de engel, daar heeft allereerst de moeder mee geleefd en op gehoopt. Ook zij moest die regels nog tijdens de zwangerschap van Simson houden: geen alcohol gebruiken en niets onreins eten. En daarin heeft ze vervolgens, samen met Manoach, haar man, Simson opgevoed. Ze vond het mooi dat Simson een dienaar van God mocht zijn, vergelijkbaar met iemand als Hanna, korte tijd later, die haar zoontje Samuël met liefde aan God wijdde. Maar ze is een voorloopster geweest van Maria, de moeder van Jezus: ook door haar ziel is een zwaard gegaan.

Samen ook hebben deze ouders verdriet gehad van Simsons levensstijl. Hij was wel een sterke zoon, en een dapper man, maar ze zijn vaak niet blij geweest om de keuzes die hij maakte en de middelen die hij aanwendde. Waarom een vrouw uit de Filistijnen? Waarom een prostituee bezoeken? En de gevolgen: zijn uitlevering aan de Filistijnen, en tenslotte het verraad door Delila, zijn gevangenneming. Verdrietig.

En het heeft hen pijn gedaan, dat ze toen hun zoon de ogen uitstaken, en hem mishandelden.

Als zijn ouders toen misschien niet meer leefden, dat weten we niet, dan is het toch de verdere familie die onder dit alles geleden heeft. Je proeft het bij het vers over de begrafenis van Simson – 16,31 – zijn verwanten, zijn hele familie van vaderskant, komen naar Gaza (in het zuiden) om zijn lichaam op te halen. Ze nemen het mee en begraven het tussen Sora en Estaol, de streek waar ze woonden (niet ver van het huidige Joppe/Jafo); in het familiegraf van zijn vader Manoach.

En als dan uit de Bijbel blijkt, dat dit allemaal geen vergissing is geweest van God, dan is dat geen pasklaar antwoord op de vraag hoe dat allemaal kon.

Het is geen vergissing, ook niet van ons begrip van de Bijbel. We lezen het inderdaad goed, dat Simson een Nazireeër, gewijd aan God is geweest. En God heeft dat niet herroepen. En door de geschiedenis van Simson heen, hoor je het ook alleen maar bevestigd worden. Als hij de leeuw doodt, dan is dat omdat de geest van de HEER in hem gevaren is, staat er (14:6); en als hij later enkele keren groepen Filistijnen doodt, dan is dat opnieuw, dankzij de geest van de HEER, die bezit van hem genomen heeft. Dat betekent dat God zelf hem op zulke momenten bijzondere kracht gaf voor het verrichten van die daden. Terwijl God een ongehoorzame dienaar verlaten kan, zoals gebeurd is met koning Saul, zo kan God zijn kracht blijven geven aan een dienaar, die evenmin in alles trouw is. Maar bijzonder is, dat er een moment gekomen is, waarop die geest van God hem wel verliet. Namelijk toen zijn haar werd afgeschoren. Toen Delila hem riep, wilde hij opspringen en zich losrukken, maar hij wist niet dat de HEER hem verlaten had, zo hebben we dat in 16:20 gelezen.

Nu moeten we daar geen magie achter zoeken. De kracht die Simson steeds kreeg, school niet in het haar op zichzelf. De reden dat God hem nu wel verlaat, is de grens van zijn ontrouw, die Simson zo bereikt. Nu legt hij heel zijn hart bloot voor Delila, nu spreekt hij de waarheid, maar onthult ook het geheim van zijn relatie met God. Hij verkoopt daarmee zichzelf, omdat

de vrouw, waarmee hij een relatie onderhoudt, die relatie niet met hem deelt. Ook daarvan is deze geschiedenis een les en een toonbeeld: je kunt je relatie met God niet goed houden, en je tegelijk geven in een relatie met iemand die geen relatie met God wil. Dat loopt niet goed af. Of je relatie met God gaat eraan, of de relatie met de ander. Bij Simson gaan beide stuk. God verlaat hem, en Delila verraadt hem. Simson is in grote nood.

Hoe moet je dit allemaal verklaren, kun je je afvragen?

Menselijk gezien lukt dat nog wel. Mensen doen vreemde dingen, en ook dit soort dingen worden gedaan. Simson is echt menselijk, een zondaar, een sterke man, die heel zwak kan zijn.

Maar hoe kon God dit toelaten? Dat is onze vraag. En hoe kon God hem blijven handhaven als Nazireeër? Als dienaar, rechter, om Israël te bevrijden?

We hebben zo gezien dat Simson zijn kracht en overwinning niet aan zichzelf dankt, maar aan God. Zijn persoonlijk leven is vaak niet zo voorbeeldig.

b. Laten we vervolgens zien dat hij toch zo Israël leidt.

Misschien kunnen we op dit moment een vergelijking opmerken.

Israël verkeert in een zeer moeilijke tijd. De tijd van de Rechters, waarin ieder maar doet wat in zijn eigen ogen goed is. Herkent u er iets van, ook in onze tijd?

Israël had wel een heel goede leider, en zelfs leiders gehad! Mozes, van wie we vorige week hoorden, van zijn geduld en zijn trouw aan God; Aäron, de eerste hogepriester; en Jozua, die het volk het land binnengebracht had. Wat was nou Simson, met al zijn zonden en zwakheden, en verkeerde contacten met de Filistijnen, vergeleken met die mannen van enkele eeuwen daarvoor?

Herkent u daar ook iets van? Waar zijn onze leiders? Mannen zoals Calvijn, Luther, of Schilder, of Jongeling, dat soort is er nu toch niet? Nergens.

Net zoals in de dagen van Simson Mozes of zijns gelijke, nergens te bekennen was.

Toch is God bij Simson, tot dit fatale moment. Steeds is gedurende zijn leven, de geest van God in hem gevaren, als hij die nodig had. God komt ook weer bij hem terug, een tijd na zijn gevangenneming, zodat hij op het feest zijn laatste overwinning boeken kan. Want hij bidt tot God om hulp, en de HEER verhoort zijn gebed. God gebruikt mensen die zondaren zijn. Wij zeggen het wel eens met een gezegde: God kan met een kromme stok een rechte slag slaan. Simson gaat steeds weer de fout in, maar God gebruikt hem toch om een begin te maken met de bevrijding van zijn volk van de Filistijnen.

Niet omdat Simson goed was, of sterk. Simson was niets van zichzelf.

Maar omdat God het zo wilde, en het zo had bepaald.

Daarom heeft hij Simson geroepen en dat niet herroepen.

Toch hebben wij nog één ding te bedenken. Het derde maar niet het minst belangrijke in deze geschiedenis:

c. Zo worden wij verwezen naar onze enige Leider, Jezus Christus.

Als leider in Israël brengt Simson ons er vooral toe om te verzuchten: kijk eens hoe Israël een echte redder nodig had. Simson mag dan bij zijn sterven een enorme overwinning behalen en duizenden Filistijnse vijanden doden, het heeft ook iets heel verdrietigs. Hij is een blinde man geworden, speelbal van zijn vijanden, en als hij duizenden vijanden doodt, door de twee pilaren in de tempel van Dagon onderuit te halen, waardoor eerst het dak, maar dan ook heel de tempel instort, een soort 11 september-effect, maar dan zonder vliegtuigen te gebruiken:

het hele gebouw gaat in puin! – het dak stort in, en dan komt ook alles naar beneden; duizenden doden! Maar dan gaat hij ook zelf mee ten onder; hij sterft met hen.

Wel indrukwekkend, maar zo glorieus is die overwinning niet.

Dat roept het verlangen op naar een betere leider. En dan denken we verder dan de koning die Israël zou gaan wensen en verlangen. Enige tijd na Simson komt Samuël, en na Samuël komt de koning: Saul, en na hem de betere koning David. Maar meer nog doelen we op de Redder voor Israël: Jezus.

David zou Israël definitief verlossen van de Filistijnen. Hij doodde Goliath en onderwierp wat er van die Filistijnen over was. Maar Jezus versloeg de satan, en bevrijdt zijn volgelingen van de Boze en de boze machten.

Er is overeenkomst tussen Simson en Jezus, zegt een uitlegger bij dit hoofdstuk. Hij zegt: zoals Simson vele vijanden doodde bij zijn sterven, zo doodde Jezus de machthebbers van het rijk van de boze bij zijn sterven. De kop van satan werd vermorzeld. Ja, zo is het, die overeenkomst ligt er. Maar we kunnen dat niet opmerken dan door tegelijk ook te wijzen op het enorme verschil, het levensgrote contrast tussen Simson en Jezus: Simson stierf met zijn vijanden, en dat was hier zijn einde. Jezus stierf om zijn vijanden uit te schakelen, en dat was een nieuw begin. Hij stierf en stond op uit de dood, omdat Hij die overwonnen had.

Zo waren er bij Simsons dood alleen maar rouw, verdriet en doden. Maar bij Jezus' sterven, het nieuwe begin, stonden velen op uit de dood, om het bewijs te zijn van zijn betere overwinning, waardoor iedereen die gelooft geraakt wordt en verheugd raakt: Hij geeft het Leven.

Laten ook wij, als we nadenken over de gebrokenheid van het leven, en over de beperkingen of tekortkomingen van onze leiders, zowel in Kampen aan onze Theol. Universiteit, of op synodes, of waar ook maar, laten we beseffen dat we maar één echte Leider hebben, namelijk de Christus, die we echt nodig hebben. Één, die eerst alle schuld voldoet van ons, zondaren. Één die eerst de rekening van mijn en van uw en jullie zonden, en die van al onze geloofsgenoten betaalt, ook die van onze leiders, die ook zelf zondaren blijken te zijn, steeds weer. Maar die vervolgens nog genoeg kracht en macht heeft, om het kwaad, dat wij uit onszelf niet overwinnen kunnen, weg te doen; uit te bannen. Onze Leidsman Jezus. Alleen Hij kon en kan dat doen. En hij doet het voor ons.

Als we dat beseffen, dan krijgen we uitzicht als we zelf te kampen hebben met moeiten, zonden, vragen en strijd. Dan erkennen we dat de oplossing niet binnen ons bereik ligt, ook niet in een eventuele campagne tegen een mens of tegen enkele mensen, of tegen bepaalde zonden. De oplossing komt alleen binnen bereik, als we ons samen buigen, allereerst in onze samenkomsten, dus heel concreet: samen, buigen voor onze enige echte Leider, Jezus Christus, de Zoon van God, en tot hem bidden.

Alleen Hij heeft de macht in de hemel en op de aarde.

Gemeente van Hem,

Het sterven van Simson was wel indrukwekkend. Hij stierf met groot geweld, en boekte zo een laatste overwinning. Maar zo glorieus was die overwinning niet.

Ook zijn begrafenis is verdrietig geweest. De familie, in ieder geval van vader Manoachs kant, is Simson blijven eren. Hij is toch een familielid.

Ze zijn gekomen en hebben puin geruimd, en zo hebben ze hem gevonden.

Daar lag de held, de sterke man.

Een geschonden gezicht, waar de ogen uit waren gestoken. Twee holle littekens.

Ze hebben hem uit het puin gehaald en hem meegenomen terug naar Israël, en daar in hun eigen graf begraven.

Echt goed was het niet. Nee, nog veel meer dan Mozes voelen we hoe Simson Christus nodig had. Genade, vergeving van zijn zonden.

Het zou in zichzelf niet goed geweest zijn, het leven en sterven van Simson.
Maar het is goed gekomen, dankzij dezelfde Christus, die ook Mozes' leven heeft gered.
Het bepaalt ons erbij, hoezeer wij, Gods kinderen, redding nodig hebben, niemand van ons
uitgezonderd. Redding door Jezus Christus onze Heer.
Dan zeggen ook wij: in zichzelf is het hier nog lang niet goed.
Maar dankzij Jezus Christus komt het goed. Dat is toch zeker!
Niet Simson en geen Reformator is onze sterke held, maar wel: Christus Jezus, machtig God,
sterke Rots.
U alleen bent waardig.
Amen.